

Klankbordgroep REG27 10-06-2025

Datum 10 juni 2025 10:00-17:00 uur.

Aanwezig: Liander, Stedin, Enexis, Westland Infra, Coteq, TenneT, ElementNL, Energie-Nederland, Energy Traders Europe, GTS, NBNL, VEMW, VGN.

1 Agenda

ACM geeft een korte toelichting, er is geen verder commentaar op de agenda.

VEMW geeft aan dat ze geen schriftelijke reactie heeft gegeven, maar wel mondeling reacties heeft gegeven. Willen graag dat dit ook opgenomen hebben in het proces of een verduidelijking dat dit alleen de schriftelijke reacties zijn.

De **ACM** zegt dat dit aangepast kan worden. Wat mondeling mee wordt gegeven wordt meegenomen.

Element NL ziet dat voorstellen die gedaan zijn over KPI's zijn hier niet in meegenomen. Is dat bewust?

De **ACM** zegt dat wel wordt meegenomen, maar wilde voorkomen dat het slidedeck te uitgebreid zou worden.

NBNL Vraagt zich af of alle besluitvorming gedaan wordt op 1 juli, of dat hier uitzonderingen op zijn?

De **ACM** laat weten dat het op 1 juli aan het bestuur wordt voorgelegd. Begin september vindt de besluitvorming over het besluit plaats. Dit wordt ook aan het bestuur voorgelegd.

NBNL geeft aan dat ze namelijk ervaren dat er veel informatie uitvragen zijn. Hierdoor is het lastig alles intern al te verifiëren, dat zal dus op een later moment nog moeten gebeuren.

2 Reacties vorige KBG

De **ACM** geeft aan dat niet door alle punten gelopen wordt i.v.m. tijd. Mochten er vragen zijn, stel ze dan vooral.

GTS geeft aan dat Brattle aangeeft dat de beta van GTS naar beneden moet worden bijgesteld, dat klopt niet.

VEMW constateert dat de WACC vandaag niet behandeld wordt en wil weten of het wel mogelijk daar nog punten voor in te dienen?

De **ACM** geeft aan dat dit mogelijk is, maar verzoek dan uiterlijk begin volgende week gedaan moet zijn. Schriftelijke reacties over deze klankbordgroep blijven ook sowieso welkom. Ook zeggen ze dat als er input is voor de WACC, dit vooral z.s.m. gegeven moeten worden. Wel wordt aangegeven dat daarna het denkproces niet stopt maar dat daar extra input en vragen kunnen gebruikt kunnen worden.

De **ACM** geeft aan dat RDE en het tarievenbesluit eind van het jaar worden doorgegeven aan netbeheerders waar dit jaar onderzoek naar gedaan wordt. In het tarievenbesluit worden geen jaren definitief afgesloten waarna er niet meer op terug wordt gekomen.

TenneT vraagt zich af in welke gevallen zou je nog terug kunnen komen op andere kosten?

De **ACM** denkt dat het onwaarschijnlijk is, maar dat het zou kunnen dat als er 2 jaar later opeens iets tegenkomen wordt dat zo buiten het wenselijke is dat ze hier alsnog mee aan de slag gaan.

TenneT Vraagt of ze er wel van uit kunnen gaan dat buiten dit hypothetische geval om dit onwaarschijnlijk is.

De **ACM** bevestigt dat dit echt om de extreme gevallen gaat.

Enexis haakt hier op in en geeft aan dat ze wel op zoek zijn naar enige zekerheid en ze niet constant afgerekend worden op het verleden. Ze vragen zich af na welke tijd ze met redelijke zekerheid kunnen zeggen dat er geen wijzigingen meer plaats zullen vinden?

De **ACM** geeft aan dat na het berekenen van de nacalculatie kan je dit met redelijke zekerheid zeggen. Over de absolute timing is nog niet nagedacht. Ze hopen ook dat niet elk onderzoek 2 jaar gaat duren. De verjaringstermijn is nog onderwerp van discussie, met name als deze methode langer loopt, omdat deze gericht is op de toekomst.

Enexis vraagt of ze met enige zekerheid kunnen aanhouden, dat als er geen onderzoeken meer lopen het definitief is?

De **ACM** geeft aan dat enige zekerheid mogelijk is, zo lang er geen hele rare dingen gebeuren. Willen dit alleen niet van tevoren al uitsluiten.

Liander geeft aan dat ze het wel ergens aan vast willen klikken omdat we ze dit nodig hebben bij het vaststellen van de tarieven.

De **ACM** geeft aan dat ze een prioriteringskader hebben voor handavingsverzoeken. Een soortgelijk kader zullen ze ook gaan gebruiken om signalen van netbeheerders te gaan prioriteren. Dit zal hoe dan ook maatwerk zijn, waarbij gestart wordt met vragen aan een netbeheerder en eventueel een bedrijfsbezoek. Daarna wordt aan de hand van het kader verder geprioriteerd.

TenneT zou het fijn vinden dat het duidelijk is dat er onderzoek wordt gedaan en dit niet het standaard kader is. Vooral met het oog op investeerders.

GTS vraagt zich af of dit in de methode komt?

De **ACM** geeft aan dat dit alleen zo zal zijn waar het afwijkt van het standaard prioriteringskader.

GTS vraagt of er wel in komt op basis waarvan een onderzoek gestart zal worden?

De **ACM** geeft aan dat dit maatwerk blijft, maar wat later vandaag aan bod zal komen.

Element NL zou het fijn vinden om als netgebruikers ook signalen bij de ACM aan kunnen geven.

De **ACM** geeft hierbij aan dat dit zeker mogelijk is en alleen maar fijn. Ze hebben nu ook al processen ingericht waarbij markspelers dit aan kunnen geven.

De **ACM** geeft aan dat Westland heeft verzocht om een overgangsregeling. Dit verzoek is vanuit meerder netbeheerders gekomen. Als er onderbouwd kan worden waarom een overgangsregeling nodig is dan horen ze dit graag.

NBNL wil benadrukken dat voorzichtigheid geboden is bij het gebruiken van KPI's voor de controle op efficiëntie. Kan niet zomaar een op een gedaan worden.

De **ACM** geeft aan dat ze dit ook niet gaan doen.

Element NL heeft een vraag voor de netbeheerders. Ze vragen zich af of de netbeheerders kunnen aangeven waarom het vervelend is als de inflatie hoog is?

Enexis geeft aan dat dit samen hangt met de WACC. Hoe hoger de inflatie hoe meer van de vergoeding naar de toekomst door zal worden geschoven.

3 Overzicht Methode

VEMW vindt het plaatje er prima uit zien. Ze vragen zich wel af wat er wordt bedoeld met masterplannen? De genoemde visie en strategie worden wel gedeeld. Masterplannen hebben ze namelijk geen zicht op, waardoor voor hen lastig te toetsen is.

De **ACM** stelt dat dit vooral is om aan te geven dat er een voorportaal van REG is en besloten moet worden welke rol hierbij gepakt wordt. Er zijn heel veel plannen uit de buitenwereld die impact hebben.

VEMW is blij dit te horen. Toch missen ze ook later in het stuk alleen wel bepaalde criteria, het stuk blijft volgens hen in algemeenheden hangen op het moment.

De **ACM** geeft aan dat dit, waar het, het methodebesluit raakt nog later op teruggekomen zal worden.

Liander geeft dat dit overzicht wel duidelijk maakt dat op verschillende punten controle plaats vindt. Zowel voorbereidende proces en de controle achteraf.

Energie Nederland stelt dat er staat dat investeringen gestimuleerd moeten worden. Zij ervaren daarbij echter een groot verschil tussen GTS & Elektra en denken dat GTS juist niet moet investeren. Ze hebben twijfels waarom dit voor gas ook zou moeten gelden. Ze zien dat ook voor de reguleringsperiode er nu staan en vragen zich af waarom de ACER benchmark wordt geschrapt? Ze vinden dat een benchmark in de komende periode sowieso goed zou zijn.

De **ACM** geeft aan dat dit inderdaad geldt voor Elektra, maar ook voor Gas omdat er desinvesteringen gedaan moeten worden. Dit punt geldt wel echt specifiek voor Elektra.

Energie Nederland ziet hier wel nog een gebrek aan argumentatie om dit te onderbouwen en raden een gedeeltelijk splitsing aan.

De **ACM** stelt daar tegenover dat met waarborgen ze veel meer zicht hebben op de keuzes van de Netbeheerders. Verwachten daar meer uit te halen.

VEMW ondersteunt de punten van Energie Nederland en denken dat de benchmark wel meerwaarde heeft.

Element NL sluit zich daar ook bij aan

Enexis vraagt zich af of de ACM gaat bijdragen aan de methodiek van ACER benchmark?

De **ACM** geeft aan dat ze er minder tijd en energie in gaan stoppen dan bij de 2018 methodiek. Ze hebben toen een trekkende rol gepakt, dat zullen we nu niet meer doen.

NBNL onderschrijft de observatie van de slide, maar ziet dat dit nog onvoldoende is om netbeheerders te helpen bij de financiering van de energietransitie.

De **ACM** legt uit dat ze er in de nieuwe methode van uit gaan dat netbeheerders efficiënt werken, tenzij er uit onderzoek iets anders naar voren komt

GTS stelt dat ze graag een structureel efficiëntie opgenomen zien worden.

Element NL Denkt dat iets "evident inefficiënt" noemen misschien de positie van de ACM kan ondermijnen en vraagt zich af of het handig is om dit zo op te nemen?

De **ACM** geeft aan dat het in de methode evident niet efficiënt moet zijn. Naar de toekomst toe is het gericht op efficiënter werken. Dat het beter kan betekent niet dat het daarvoor niet efficiënt was, dit is ook een proces. De ACM zal het aangeven waarbij er verbetering op moet treden.

TenneT geeft aan dat het voor hen zou helpen als hier duidelijkere kaders zijn. Het laatste voorbeeld helpt bijvoorbeeld.

VEMW heeft zijn bedenkingen omdat je nu de bewijslast volledig bij de ACM legt. Is dat niet een hele lastige manier om het in te richten? Mocht er een signaal komen is het dan niet makkelijker om de bewijslast bij de netbeheerder te leggen?

De **ACM** geeft aan dat dit een dialoog wordt met de netbeheerder. Zo zwart wit zal het niet worden.

VEMW geeft aan dat dat er nu niet staat. Met name voor het grijze gebied kan dit heel lastig worden. Zeker als je dan dingen niet hard kan maken waarmee te veel vergoed wordt.

TenneT haakt hier op in door te stellen dat het op die manier meer als kost min regeling klinkt. Het voorstel van de ACM geeft ze wel comfort omdat het ook voor de financiers essentieel is. Juridisch verschilt het niet van de huidige methodiek en dat is ook lastig om te draaien.

VEMW stelt dat er echter een kennis asymmetrie is, waarbij de gebruikers de minste kennis hebben. De netbeheerder heeft de voordelen van de positie die wordt aangenomen. Moeten hier wel vertrouwen in kunnen hebben, dat is lastig op deze manier.

De **ACM** geeft aan dat ze juist gaat proberen die asymmetrie te verkleinen

VGN vraagt zich af hoe het gaat met strategisch toezicht? De fundamentele lange termijn keuzes vergen extra kennis, hoe gaat die gebeuren?

De **ACM** stelt dat dit zeer relevante vragen zijn maar buiten de scope van dit project.

VGN vraagt zich af of het dan wel mogelijk is op de langetermijnvisies te controleren?

De **ACM** stelt dat dit gaat gebeuren in samenwerking met andere instituten.

VGN brengt daar tegen in dat de toetsing investeringsplannen vooraf moet gebeuren, anders ben je te laat. Dat is een verantwoordelijkheid van de ACM.

De **ACM** geeft aan dat dit klopt maar dat dit momenteel nog niet wordt gedaan op de manier waar steeds meer partijen om vragen. De ACM wil juist meer gaan doen dan ze momenteel doen. Hoe we dit precies gaan doen zijn we nog vorm aan het geven.

De **ACM** geeft aan dat de algemene uitgangspunten de Energiewet, een periode van 5 jaar, geen kwaliteitsprikkel opnemen in de methode zijn.

TenneT vraagt of het één methode wordt, met één besluit?

De **ACM** geeft aan dat het er meerdere worden.

VEMW vraagt hoe de punten over de signalen over kwaliteit worden meegenomen in het toezicht.

ACM antwoordt dat kwaliteit nu wordt apart meegenomen in de Q-factor, maar dat er in de nieuwe methode geen Q-factor komt.

VEMW vraagt waarom de ACM geen Q-factor wil.

ACM antwoordt dat de Q-factor een perverse prikkel kan zijn voor netbeheerders. Kwaliteit is in de nieuwe reguleringsmethode goed geborgd buiten de Q-factor.

Volgens **VEMW** zorgt de aanstaande waterstofregulering ervoor dat het handig zou zijn om daar de andere regulering op aan te laten sluiten.

ACM antwoordt dat er nu veel onzeker is en dat dit ook geldt over waterstof. Voor nu vinden we 5 jaar als reguleringsperiode logisch. Wellicht is dat iets voor de volgende methode.

ENL wil een vraag stellen over het gelijk trekken van de methode voor elektriciteit en gas. Zijn daar criteria voor?

De **ACM** antwoordt dat dit wel het geval is voor wat we gaan monitoren. Dat verschilt tussen elektriciteit en gas. Toezicht is in principe hetzelfde.

ENL zegt hier wel mogelijkheden voor te zien en ENL zal dit later in deze sessie aangeven.

Coteg vindt verwarrend hoe de pijlen lopen in slide 16. Moet niet altijd worden begonnen met een onderzoeksfase?

De **ACM** geeft toe dat dit inderdaad duidelijker kan. Procestoetsing kan leiden tot de een signaal wat de onderzoeksfase ingaat.

TenneT vraag: van prioritering naar verbeterfase, wanneer doe je dat?

De **ACM** antwoordt dat hiermee wordt bedoeld dat de onderzoeksfase heel kort is.

TenneT vraagt verder of de correctie op inkomstenbesluit niet het tarievenbesluit moet zijn.

ENL vraagt of voldoende duidelijk is dat met signalen ook signalen van de markt wordt bedoeld.

De **ACM** antwoordt dat dit het geval is.

4 Financieel: Vergoeden van Kosten

De **ACM** licht het bepalen van kosten, volumes en inkomsten toe. Initieel komt er een schatting van kosten en volumes voor de hele reguleringsmethode. Jaarlijks kan herschatting plaatsvinden. De herschatting gaat over dat specifieke tariefjaar. Met de schatting komt de ACM dicht bij de gerealiseerde kosten. Achteraf wordt natuurlijk pas duidelijk wat de daadwerkelijk realisatie is. Met betrekking tot de kapitaalkosten is naar het idee van de ACM geen verandering.

TenneT stelt vast dat bij de kopjes van slide 18, voor de peil het woord inkomsten staat. Dat vindt TenneT verwarrend.

De **ACM** antwoordt dat bij het tweede kopje het ook gaat om de volumes. Bij het eerste kopje kan TenneT gelijk hebben.

ElementNL vraagt wat de RAR is.

De **ACM** antwoordt dat dit de Regulatorische accountingregels betreffen.

ElementNL vraagt of dit voor GTS nu anders heet.

De **ACM** antwoordt dat dit het geval is en dat het daar de ARD heet.

TenneT vraagt of het bij de middelste kolom gaat dat over gerealiseerde kosten.

De **ACM** bevestigt dat dit het geval is.

GTS stelt voor om te werken met realisaties voor 2029 bij 2031. (kolom 2 slide 19)

Volgens de **ACM** zou dat mooi zijn. We willen tariefschommelingen voorkomen. Vandaar willen we het liefst zo dicht mogelijk aansluiten bij de werkelijkheid.

ElementNL vraagt of er een timingsverschil in deze tabel zit en het inkomstenbesluit?

De **ACM** bevestigt dat dit het geval is. Het inkomstenbesluit wordt voorafgaande aan de reguleringsperiode vastgesteld.

NBNL constateert dat in het overzicht staat dat de WACC wordt aangepast aan de rentestand. De netbeheerders zouden willen dat veranderingen in de vennootschapsbelasting ook meegenomen worden.

De **ACM** antwoordt dat dit waarschijnlijk iets voor de WACC is maar waarschijnlijk gaan we het punt over de vennootschapsbelasting niet meenemen.

Liander wijst op links onderaan slide 19. Voor het inkomstenbesluit maakt per tariefdrager niet uit. Op hoger niveau heb je minder last van de schommelingen in volumes.

De **ACM** zegt dit punt mee te nemen.

De **ACM** legt uit. Wat de ACM wil gaan uitvragen staat op slide 20. Belangrijk om te vermelden dat volgens de tabel in slide 21 moet worden geschat. Niet navolgbare schattingen worden niet meegenomen.

We zullen monitoren hoe gerealiseerd zich verhoudt tot geschat. Ook een overzicht in de aannames en verdeelsleutels. Doel is om schattingen die onnavolgbaar zijn niet mee te nemen.

Stedin vraagt over deze toelichting, wat moet je het voor elk jaar toelichten?

De **ACM** antwoordt dat voor inschattingen voor later in de tijd, zal je snel last hebben van de onzekerheid. Vandaar dat we een toelichting per post per jaar willen. Dat een afwijking kan optreden voor schattingen later in de tijd is niet gek. De Energiewet schrijft voor, ACM je moet een inkomstenbesluit nemen, vandaar deze schatting. Wat wij vragen is om een duidelijk onderbouwde schatting aan te leveren. Hier moet op het moment van het doen van die schatting de meest recente gegevens worden betrokken, het moet navolgbaar zijn en het moet uitlegbaar zijn. De initiële schatting en de herschatting, we zien dat hier mogelijk verschillen kunnen gaan optreden.

NBNL zegt dat de netbeheerders graag in gesprek willen gaan over de aanpassingen van de RAR.

De **ACM** bevestigt dat dit gedaan gaat worden.

VEMW vraagt om de verhouding geactiveerd uitgelegd kan worden.

Volgens de **ACM** is de ideale situatie dat de planning tot en met 2032 op alle punten overeenkomt. Als de activeringsdatum verschuift dan willen we daar nu een toelichting op.

VEMW antwoordt dat je dan de achterliggende reden van de verschuiving krijgt.

De **ACM** verwacht niet dat we hier in het tarievenbesluit verder op ingaan. We nemen die verklaarbaarheid wel mee. Hier kunnen ook signalen inzitten voor verdere onderzoek en interventie.

GTS vraagt over slide 20 en 21 hoe dat zit met eerdere jaren.

De **ACM** vindt het logisch om naar het verleden te kijken en dat af te zetten tegen het heden.

GTS zegt dit logisch te vinden.

De **ACM** zegt dat naar het idee van de ACM de bal ook een beetje bij de netbeheerder ligt. Een nadere uitsplitsing is dan handig.

ElementNL zegt dit te bedoelen. Wij willen vergelijkbare KPI's zien.

Liander wijst op tabel 21, waarin wordt verwezen naar het inkomstenbesluit. Maar wordt niet het tarievenbesluit bedoeld?

De **ACM** bevestigt dat dit het geval is. De uitsplitsing van verwachte kosten staat op slide 22.

TenneT vraagt waarom er voor TenneT is gekozen om transport- en systeemtaken uit elkaar te halen. Voor de administratie zou het makkelijk zijn als dat niet gescheiden is.

De **ACM** antwoordt dat de aannahme was dat dit voor navolgbaarheid logisch zou zijn.

TenneT geeft aan dat het zou voor TenneT beter en efficiënter zou zijn wanneer dat niet meer gescheiden is.

ElementNL geeft aan dat bij GTS overleg is over de piekleveringstaak. Komt dat wel in het methodebesluit?

De **ACM** geeft aan dat de piekleveringstaak in de Energiewet staat bij het methodebesluit maar de ACM is hier nog mee bezig is.

ElementNL vraagt verder dat ElementNL drie taken zie staan bij slide 22. Moeten we dit samen zien?

De **ACM** bevestigt dit. De ACM behoudt de ruimte om niet-navolgbare schattingen te corrigeren. Dat kan omdat er best een verschil kan zijn. Het punt over niet-volgbaar hebben we al eerder gemeld.

Liander vraagt of dit beter is. Wat zijn de terugvalwaardes?

De **ACM** geeft aan om het meer te zien als dat wij als ACM je niet kunnen volgen, dat er een ander verhaal moet komen. Wij gaan niet de schatting aanpassen maar we leggen de opdracht voor het aanleveren terug.

Liander geeft aan dat voor het inkomstenbesluit vooral in gesprek moet worden gegaan.

De **ACM** bevestigt dit. Het verbeterproces van de RAR is de ACM momenteel mee bezig. In ieder geval gaat de ACM hierover in gesprek met de netbeheerders. Wellicht ook met afnemers wanneer dat logisch is. Er kan een besluit komen dat kosten niet doelmatig zijn en efficiënt.

Liander geeft aan dat bij het afwijken van volumes, door de ACM is aangegeven bij hoge afwijking te corrigeren. Liander dacht dat sowieso gecorrigeerd wordt.

De **ACM** bevestigt dit.

Enexis geeft aan het fijn te vinden dat aanpassingen in de RAR in overleg wordt gedaan. Laten we vooral scherp hebben dat elke RAR aanpassing veel tijd kost voor ons om te implementeren.

De **ACM** geeft aan hierover in overleg te gaan en dat dit ook scherp is voor de ACM.

5 Financieel: Aandachtspunten en vraagstukken

De **ACM** presenteert het totaal overzicht van kostenverdeling over de tijd. De ACM wil aansluiten bij dezelfde verdeling als in de huidige reguleringsperiode. Dat betekent voor gas dat desinvesteringen uit de GAW gaan; de versnellingsfactoren 1,2 en 1,3 voor RNB-G en GTS blijven en we een nominale WACC hanteren. ACM blijft belang zien kostenverdeling over de tijd en erkent de zorgen over de kosten van het gasnet. De ACM komt met een position paper om ook KGG aan te sporen hier een rol in te pakken.

Energie-Nederland geeft aan blij te zijn met overwegingen versnellingsfactor en dat de ACM een rol wil spelen in het overleg met KGG. Verder vraagt Energie- Nederland wat de impact daarvan kan zijn op deze reguleringsmethode? De **ACM** antwoordt dat de grootste impact is een eventuele bijdrage van het rijk. Dit zou buiten het methodebesluit om kunnen. Maar dat is lastig te voorzien.

NBNL vindt dat betaalbaarheid geen onderdeel van het methodebesluit zou moeten zijn. Het moet volgens NBNL gaan over kostenreflectiviteit.

GTS geeft aan eerder al te hebben gezegd het niet een te zijn met de versnellingsfactor van 1,3. Wat verwacht ACM van volumeinschatting van GTS? Er zal een mismatch zijn tussen schatting en versnellingsfactor. De **ACM** erkent dat daar een mismatch gaat zijn. Maar er is geen goede methode om wel vast te stellen wat de versnellingsfactor dan wel zou moeten zijn.

VGN vraagt of de ACM volumes tot en met 2050 meeneemt in de position paper? **ACM** antwoordt dat het daar wel naar gaat kijken, maar aannames van volumes en dus tarieven tot en met 2050 is lastig. Het zal gaan om het schetsen van de omvang van probleem. Afnemers zullen daar geen rechten aan kunnen ontleen. **VGN** snapt dat het onzeker is, maar vindt een visie is belangrijk. Ook om in te schatten welke investeringen van GTS nog zinvol zijn.

Liander vraagt of de desinvesteringen uit de GAW, de versnellingsfactor en de nominale WACC ook gelden voor de meetdiensten? De **ACM** zal daar op terugkomen.

De **ACM** presenteert. Momenteel ontvangt GTS 10% van de verkoopopbrengst GTS assets. Eerder hebben we laten weten dat we van plan waren om deze prikkel te schrappen. Naar aanleiding van input van afnemers zijn we nu voornemens om 10% prikkel niet geheel te schrappen. Voor verkoop van assets aan Gasunie of dochters en aan regionale netbeheerders willen we de prikkel wel schrappen om de kosten in zijn geheel zo laag mogelijk te houden. Daarnaast moet de overdracht van GTS assets naar Gasunie inkomstenneutraal zijn. Via de RAR bouwen we waarborgen in om de inkomstenneutraliteit te borgen. Daarnaast monitoren we de huurkosten. In jaarlijkse toezichtsrapportages zullen we hierover rapporteren.

VGN heeft twee vragen. 1) Kosten mogen niet hoger zijn dan als de assets bij GTS zitten. Eigenlijk lager door efficiëntiewinsten bij samenvoegen van assets met Gasunie. Wij zien dus ook graag iets van die efficiëntiewinsten terug. 2) Let op met de doorverkoop van GTS assets door Gasunie. Dat kan overwinst opleveren. Dat zou winst voor GTS moeten zijn. De **ACM** geeft aan dat daar via de waarborgen beter inzicht moet in komen.

ElementNL vraagt of afnemers gaan kunnen zien hoe de huur van het pand werkt. Bijvoorbeeld als 40% van een gebouw gebruikt wordt door GTS. Wat zie ik dan? "GTS betaalt 40%" of zie ik dat GTS een percentage betaald op basis van gebruik. De **ACM** antwoordt dat het dat laatste zal zijn. De accountant zal dat ook controleren. We kunnen ook niet alles publiceren in verband met bedrijfsvertrouwelijkheid.

De **ACM** presenteert over de TenneT Net Op Zee levensduur. De afschrijvingstermijn voor fase I van het net op zee wordt aangepast van 20 naar 25 jaar. De afschrijvingstermijn voor fase II van het net op zee wordt aangepast van 30 naar 35 jaar. **TenneT** steunt dit voorstel. **Enexis** vraagt wat de verwachte impact is op de tarieven? **TenneT** heeft het effect van een verlengde levensduur al eens doorgerekend. Dit was heel beperkt. In de ordegrootte van een procentpunt.

De **ACM** geeft aan dat er nog een aantal openstaande punten zijn. Als jullie hier nog input op hebben laat het ons dan zo snel mogelijk weten. Openstaande punten:

- WACC trapjesmodel
- WACC-stelsel
- Direct vergoeden van bouwrente van investeringen in aanbouw (t-0)
- Compensatie van het nadeel door overgang naar nieuwe methode

NBNL vraagt of de ACM toelichting kan geven over de overwogen opties en wanneer is er een mogelijkheid voor inspraak. De **ACM** antwoordt dat voor het trapjesmodel de opties nu het voorstel van NBNL of het bestaande trapjesmodel zijn. Voor de WACC zijn de 3 opties nominaal, reëel en reëel-plus.

Liander vraagt of er al een beslissing is genomen over het WACC-stelsel van de meetdienst? De **ACM** antwoordt dat een optie daar is om aan te sluiten bij de WACC-stelsels voor elektriciteit en gas.

Energie Nederland vraagt of de staatsgarantie voor de financiering van TenneT effect heeft op de WACC? De **ACM** heeft daar op dit moment geen antwoord op vanwege afwezigheid van het WACC team en ontvangt deze input graag via de mail.

Westland heeft een vraag over het openstaande punt over compensatie. Komt dat voort uit ons eerdere punt? De **ACM** zegt dat het gaat daarbij specifiek over het punt van Enexis over de start GAW. Enexis heeft aangegeven er nu op achteruit te gaan ten opzichte van de maatstaf. Het punt over de start GAW is daar het ingewikkeldste van. Daar zijn we nog niet uit. Stedin heeft daar ook een vraag over. Mogelijk plannen we voor dit punt specifiek nog een overleg in. **Enexis** geeft aan zo'n overleg toe te juichen.

Liander zegt dat het goed zou zijn als de ACM haar standpunt en overwegingen deelt over de openstaande punten voor het concept methodebesluit. Dat helpt ons om goede input te kunnen leveren.

6 Toezicht: Signalen

De **ACM** presenteert. De eerste slide is herhaling van wat een aantal weken geleden is besproken. De zorgen uit eerdere KBG zijn aangekomen, met name over vergelijkbaarheid. Het zwaartepunt van onderdeel 2 zal dus zijn ontwikkeling van verschillen tussen netbeheerders. In de basis gaan we uit van 3 peiljaren. De reguleringsdata over het jaar 2026 willen we aan gaan passen. We gaan kijken wat er mogelijk is wat betreft het opvragen van data met terugwerkende kracht over 2025 en 2024. Als het niet mogelijk of te veel tijd kost zullen we in het begin minder peiljaren moeten gebruiken.

ElementNL geeft aan dat data over 2024 en 2025 wel belangrijk is. Anders kan je pas over 3 jaar een keer fatsoenlijk kijken. Dit moet je dus hebben, tenzij het nadrukkelijk onmogelijk. De **ACM** geeft aan dit

zo inderdaad te hebben ingestoken. Als de definities van voor echter 2026 anders zijn omdat bepaalde gegevens anders geadministreerd zijn dan vanaf 2026 zijn die posten niet meer vergelijkbaar. **ElementNL** adviseert dan zo veel mogelijk hetzelfde uitvragen als in het verleden. Hoe minder uit het verleden je aanlevert als netbeheerder hoe langer je geen discussie hoeft te voeren met de ACM. **VEMW** sluit zich op dit punt aan bij ElementNL.

NBNL geeft de ACM mee dat het moet letten op tijdigheid voor aanpassingen 2026

De **ACM** presenteert de slides: En score op een KPI is niet een 1-op-1 inefficiëntie in euro's. Het is alleen een signaal. We hanteren dus ook geen harde grenswaarden. We vragen de benodigde gegevens op via de reguleringsdata. Daar zitten ook gegevens in die we nodig hebben voor bepalen inkomsten en kosten. Het proces lijkt op het huidige reguleringsdataprocés. Dus net als in het huidige proces met vragenrondes. Als we het daarna nog niet begrijpen is het een signaal.

GTS vraagt hoe de ACM inefficiëntie gaat bepalen als signaalscores niet leiden tot een bepaling van de inefficiëntie. De **ACM** antwoordt dat de eventuele inefficiëntie wordt bepaald in de onderzoeksfase. Hoe dat werkt is casusspecifiek.

GTS geeft aan dat het kwalitatief voelt en vraagt hoe je kwantitatief gaat vergelijken met een structureel vergelijkbare netbeheerder. De **ACM** geeft de huidige doelmatigheidstoets bij TenneT als voorbeeld. Dat is diepgaander onderzoek waar wel kwantitatieve inefficiëntie uit kan komen.

Energie Nederland vraagt of er teams zijn binnen de ACM die deze onderzoeken gaan doen. De **ACM** geeft aan al een team voor signaalopwerking. Zij zijn weliswaar actief op andere domeinen. Er zal een team zijn dat flags opwerkt. Voor een onderzoek zal een apart team opgezet worden. De laatste stap is een kwantificering van de inefficiëntie. Een voorbeeld is een aanbesteding waar de vergelijking met gemiddelde kosten kan worden gemaakt.

NBNL ziet een risico van het niet halen van de opleverdatum 31 mei van de reguleringsdata bij uitgesplitste uitvraag naar netvlak. **Enexis** voegt hieraan toe dat de accountant over elke uitbreiding van het detailniveau iets moet vinden. Dit kan voor behoorlijk wat vertraging in het proces zorgen.

Liander geeft aan dat er bij gas geen splitsing hoge druk en lage druk is omdat er niet zo'n cascadering zit als bij elektriciteit.

Liander waarschuwt dat als tarieven op netvlakniveau 100% kostenreflectief moeten zijn je grote schommelingen in tarief krijgt. De **ACM** ziet dit ook. De tarieven hoeven dus niet 100% kostenreflectief. Nu kan de ACM de kostenreflectiviteit op netvlak echter helemaal niet toetsen.

Energie Nederland vraagt hoe zeker de ACM is dat de data vanaf 2026 beschikbaar is en welke maatregelen genomen kunnen worden als dat niet mogelijk is.

ACM antwoordt dat de maatregel die het zal nemen is om korte termijn te starten. En als er iets niet mogelijk is te kijken wat er al wel kan om te kunnen monitoren. Zo snel mogelijk en zo volledig mogelijk.

De **ACM** presenteert over non monetaire indicatoren. **ElementNL** vraagt welke indicatoren relevant zijn voor GTS en stelt aansluitingen per volume gas of volume per gasontvangststation voor. **Stedin** reageert hierop dat volume per gasontvangstation goed klinkt, maar dat als GTS gasontvangstations weghaalt moeten RNB's extra kosten maken.

GTS vraagt of de ACM per indicator kan aangeven wat de ACM hier mee denkt te gaan zien. Ook als er indicatoren bijkomen is dat relevant. De **ACM** geeft aan dat als het extra data uit zal vragen dit altijd in overleg zal gaan met de netbeheerders.

TenneT geeft aan dat kosten per km kabel niet veel zegt, omdat het voornamelijk lijnen heeft.

De **ACM** licht de tabel toe op slide 34. De ACM zal in ieder geval monitoren hoe ontwikkelen kosten zich over de tijd. Hiervoor zijn de posten in kolom 1. Voor onderdeel 2 kunnen we deelsom maken voor de kostenontwikkeling per prestatie.

VEMW vraagt of deze lijst uitputtend is. Hierop antwoordt de **ACM** dat ze deze lijst voor zich ziet om de reguleringsdata op aan te passen om in ieder geval op te gaan monitoren. De ACM wil zich niet beperken in hoe het signalen genereert.

NBNL benadrukt nogmaals dat de vervolgesprekken over definities snel moeten plaatsvinden.

Toetsen op processen

ACM: licht onderwerp toe. Efficiënte processen moeten leiden tot efficiënte kosten. Belangrijk doel is inzicht krijgen in processen, hopelijk comfort dat processen goed zijn, bij tekortkomingen ruimte om bij te sturen. Gesproken met alle netbeheerders, heel veel van geleerd. Redelijk veel samenwerking tussen netbeheerders. Zorgen gehoord over de hoeveelheid capaciteit die dit gaat kosten, ook bij de ACM.

Duidelijk dat grote verschillen zijn tussen netbeheerders. Grofweg vier groepen: TSO E, TSO G, RNB groot, RNB klein. Binnen groepen zijn nog steeds grote verschillen. Waar mogelijk vergelijking proberen te maken, maar realistische gezien is dat niet altijd mogelijk. Harde normen zijn daarom erg lastig, het creëren van signalen is belangrijk.

Jaarlijkse check wat netbeheerders zelf doen en toetsing door de ACM. Focus op beïnvloedbare kosten met grote impact. Aantal methodes op het oog om dit te doen, maar zal casus-specifiek zijn. Binnen de ACM samenwerking met het team dat zich bezig houdt met audit.

Beginnen met drie kernprocessen: risicomanagement, aanbestedingen, planning en control (wat doet de netbeheerder zelf om kosten te beheersen). Niet de meeste FTE's in deze processen, wel processen waar veel kosten langs komen. Hiermee in 2026 beginnen; na in kaart brengen van deze processen focussen op verdere processen zoals de uitvoering van de werkzaamheden.

Liander: eerder gehad over specifieke instrumenten zoals *proces mining*, staat niet meer in de slides, is dat van tafel. **ACM**: Nee, niet alle methodes in de slides; dit soort instrumenten kunnen we inzetten waar dat effectief is. Niet een techniek die per definitie toegepast zal worden. Met collega's van integraal toezicht en audit gaan we kijken welke methodes het beste zijn.

NBNL: wat wordt er bedoeld met publieke middelen? **ACM**: dit gaat over de beheersing van het geld

GTS: selectie van processen o.b.v. criteria, niet meer helemaal scherp welke criteria dat zijn. **ACM**: de besproken criteria waren: kosten, doorlooptijd en frequentie, dat zijn criteria gerelateerd aan de uitvoering. Kosten staat nog steeds. Andere criteria zijn niet altijd meer hoofdcriteria, maar kunnen wel deel van de overweging blijven, bijvoorbeeld doorlooptijd bij toetsing van processen in de uitvoer.

GTS: komt er in het methodebesluit wel een duidelijk kader? **ACM**: waar de focus ligt hangt ieder jaar af van de vraag hoe geprioriteerd gaat worden, hangt af van de signalen. Dat is eigenlijk niet te voorspellen.

7 Toezicht: Onderzoek en interventie

ACM: licht onderzoek en interventie toe. Bij signalen van inefficiëntie gaan wij aan de slag. Vergelijkbaar wat er eerder is voorgelegd, na verwerking van input vanuit de KBG.

Eerste stap: signalen verzamelen. Kan van alles zijn, vanuit monitoring, vanuit marktpartijen, etc.

Tweede stap: signalen bekijken, prioriteren en nader onderzoeken. Hangt af van het signaal. Signaal over proces vraagt om ander onderzoek dan een signaal over monitoring.

Derde stap na opwerken van een signaal; bij misstand: gesprek met de netbeheerder over het signaal.

Vierde stap: indien na gesprek blijkt dat er iets aan de hand is moet er een verbeterplan komen. Bij verschil in inzicht tussen ACM en netbeheerder over efficiëntie; nog steeds de verwachting dat netbeheerder daarmee aan de slag gaat. Alleen als netbeheerder kan aantonen dat er geen sprake is van inefficiëntie, dan gaan verbeterplan.

In het verbeterplan moet een omschrijving van het probleem komen, en hoe dit opgelost gaat worden.

Liander: als dingen niet in orde zijn, klopt het dan dat de netbeheerder dat zelf gaat vertalen naar wat er verbeterd moet worden? En komt daar dan een check of dat redelijk is? **ACM:** idee is om de netbeheerder als eerste aan zet te laten zijn en inderdaad te beoordelen of de stappen die de netbeheerder voorstelt om het te verbeteren redelijk en voldoende zijn. De ACM zal daar kritisch naar kijken. Verschil van mening is altijd mogelijk.

TenneT: juridisch proces komt toch pas bij het tarievenbesluit? **ACM:** Ja. Als het verbeterplan niet opschiet, dan zal het waarschijnlijk sneller in het tarievenbesluit komen.

VEMW: geen termijn voor het verbeterplan? Dat is wel de wens **ACM:** Niet een vaste termijn, maar liever snel dan lang. Het zal heel casus-specifiek zijn, voorbeeld van contract met een aannemer, direct veranderen of stopzetten contract is ook heel duur. **VEMW:** niet de inhoud van het plan, maar de termijn waarbinnen de netbeheerder met een plan moet komen. **ACM:** daar zal wel een termijn voor komen.

VEMW: verwachten van netbeheerder klinkt erg vrijblijvend. Verbeterplan wordt opgesteld door netbeheerder, ACM kijkt daarnaar, maar wat zijn de afspraken hoe je tot zo'n plan komt en wat de gevolgen zijn als dat onvoldoende is. Aanbeveling om de procedure duidelijk op te schrijven.. **ACM:** het is niet vrijblijvend. Als een netbeheerder zich niet bereid toont de inefficiëntie op te lossen, terwijl onderbouwd kan worden dat die inefficiëntie er is, dan is er maar één uitweg: een direct korten zonder verbeterplan. **ACM:** de ACM zal zelf de eisen stellen aan de uitkomsten van het verbeterplan. Netbeheerder moet bepalen hoe ze gaan verbeteren.

VEMW: ook netgebruikers hebben een handelsperspectief nodig, bijvoorbeeld in het kader van netcongestie.

ACM: verbetertraject, met daarin duidelijk welke kosten wel worden vergoed. De ACM licht het voorbeeld op de slides toe.

VEMW: over 2^e punt onder verbeterplan. Hoe beoordeelt de ACM of twee jaar beter is dan vier jaar? Aan de hand van gegevens van andere netbeheerders? **ACM:** soms zullen we die kennis in huis hebben, soms moet er kennis ingehuurd worden.

NBNL: concept is duidelijk. In het voorbeeld blijven er kosten die gemaakt moeten worden. Als kosten onvermijdbaar zijn, dan moeten kosten wel vergoed worden. **ACM:** als blijkt dat onvoldoende onderzoek is gedaan naar grondpositie naar wat normaal gebruikelijk zou zijn.

Coteq: moeite met de laatste zin; prikkel om kosten te besparen, niet wenselijk dat erop gestuurd gaat worden. **ACM:** in dit voorbeeld zou je de twee jaar dat het oplossen kost, en de kosten van de specialist vergoed krijgen. Alles daarboven zou je niet vergoed krijgen.

Liander: bij geen evidente inefficiëntie, toch een verbeterplan, wordt de inefficiënte dan evident als je het verbeterplan niet haalt? Wordt het verbeterplan dan de basis? **ACM:** Alles boven het verbeterplan is redelijk om te korten.

E-NL: Wordt er ook gekeken wat de andere netbeheerders wel/niet doen? **ACM:** dat kan, mogelijk kijken hoe andere netbeheerders het doen? Signalen in één zaak worden gedeeld bij andere zaken. Vraag is: had een structureel vergelijkbare efficiënte netbeheerder wel een onderzoek gedaan? Er is ergens een referentiepunt nodig? Kan vanuit de netbeheerder komen, maar ook vanuit de markt.

ACM: korten is de ultieme stap waar we eigenlijk niet in terecht willen komen. Verbeterplannen zijn bedoeld om tot efficiëntie te komen. Om daar te komen vraagt dit wel om medewerking van de netbeheerder. Niet uit te sluiten dat er situaties zijn waar de ACM gaat korten bij een *agree to disagree*.

ACM: het verbetertraject kan ook reden zijn om de schattingen aan te passen. Onderdeel van het verbeterplan is dat de kosten (jaarlijks) gereduceerd worden.

TenneT: over het korten zonder verbetertraject. Goed te volgen dat geen verbeterplan of korting bij niet houden aan het verbeterplan kan leiden tot kortingen. Hoe gaan we "extremen" definiëren? Behoeft om dit in te kaderen het methodebesluit. **ACM:** dit gaat casus-specifiek worden. Op voorhand kan dit niet

allemaal afgedekt worden. Dit moet per casus bekeken gaan worden. **TenneT**: als in het MB staat dat de mate van verwijtbaarheid een overweging is, dan zou het ons al helpen.

VEMW: nieuwe methode, waar waarschijnlijk ook sprake is van learning on the job. Zijn er voorbeelden in andere landen hoe dit goed zou kunnen werken. Wat er nu staat roept de vraag op welke kennis en expertise er bij telecom, mededinging is om met dit soort vraagstukken om te gaan. **ACM**: binnen de ACM is een economisch bureau waar dit soort kennis ook verzameld wordt. **VEMW**: is er een vooronderzoek gedaan, naar welke experts je kan gaan om de vragen waar nu kennis bij de ACM ontbreekt te kunnen beantwoorden? **ACM**: vraag staat op ons netvlies. De ACM moet goed kunnen onderbouwen dat iets inefficiënt is.

VEMW: laat helder zijn dat ook netgebruikers zekerheid zoeken bij de overgang naar de nieuwe methode. Dat zijn kernbegrippen bij de kritische vragen.

NBNL: de "ACM onderzoekt nog", is het mogelijk om aan te geven wat de planning daarvan is. **ACM**: nee, zo nog een bespreking van de planning. Er is nog tijd om hier reacties op te geven.

8 Transparantie

De ACM licht toe dat ze zich bij hetgeen dat ze vandaag gaat presenteren onder andere baseert op wat ze opgehaald heeft tijdens haar contact met en uitvragen bij marktpartijen. We zijn gekomen tot dat transparantie en navolgbaarheid van een netbeheerder wordt verbeterd door eisen aan openheid van netbeheerders en publicaties over het toezicht op netbeheer van de ACM. Met andere woorden, twee manieren die naast elkaar staan, namelijk transparantie door netbeheerders en transparantie door de ACM. De belangrijkste take-away van het contact met marktpartijen was namelijk dat ze vele meer inzicht willen hebben in wat er precies bij netbeheerders gebeurt, omdat het nu een black box blijft.

Vervolgens licht **de ACM** toe hoe transparantie door de ACM vormgegeven gaat worden. Ze benadrukt dat de jaarlijkse toezicht rapportages iets anders zijn dan de tarievenbesluiten. In deze rapportages gaat het over alles wat wel gebeurt is maar niet wordt meegenomen in de tarievenbesluiten, zoals signalen die binnen zijn gekomen maar waar geen actie op ondernomen is, waarom dat niet is gedaan, welke gesprekken er zijn gevoerd etc.

TenneT vraagt of de scope van deze rapportages beperkt is tot REG27. **De ACM** bevestigt dit. Ze benoemt dat de ACM in lijn met wat in het IBO heeft gestaan, wel breder dan REG27 gaat kijken welke info zij kan aanleveren in het kader van informeren over het energiesysteem in de voorjaarsnota. Dat is echter een ander traject.

Vervolgens gaat **de ACM** verder op transparantie vanuit de netbeheerders in. De eisen die de ze voornemens is aan netbeheerders te stellen kunnen worden opgeknipt in twee delen: eisen over resultaat doelmatig netbeheer en eisen omtrent het tarievenvoorstel. Voor allebei deze delen zijn specifieke eisen op de slides opgenomen.

VEMW vraagt er wordt bedoeld met geharmoniseerd klanttevredenheidonderzoek. De ACM licht toe dat ze graag wil dat de onderzoeken van netbeheerders met vergelijkbare klanten op vergelijkbare wijze vormgegeven worden ten behoeve van de vergelijkbaarheid. **VEMW** vraagt vervolgens of dit wel individuele onderzoeken per netbeheerder moeten zijn, of dat de ACM één onderzoek per groep netbeheerders voorziet. **De ACM** laat weten dat het individuele onderzoeken blijven.

GTS geeft aan dat er eerder vier groepen netbeheerders gedefinieerd werden, GTS; TenneT; de grotere RNB's en de kleinere RNB's. Dient de harmonisatie binnen de groep afgestemd te worden of schrijft de ACM voor welke vragen in ieder geval gesteld moeten worden? **De ACM** reageert dat netbeheerders dit zelf binnen hun groep af kunnen stemmen. Hoe dit precies moet verlopen moeten we nog naar kijken, maar het hanteren van een aantal standaard vragen ligt voor de hand.

Stedin reageert hierop dat er binnen de groep regionale netbeheerders al gekeken is of er geharmoniseerd kan worden. Dat bleek niet wenselijk, omdat netbeheerders dan zelf minder met de

resultaten kunnen. **De ACM** laat weten dat dit signaal bekend is, maar dat ze desondanks denkt dat er ook voor netbeheerders meerwaarde in zit. Misschien niet direct voor de bedrijfsvoering, maar wel voor beeldvorming voor de buitenwereld.

NBNL merkt op dat het belangrijk is om aan te sluiten bij bestaande publicaties en berichtgeving. Voor het onderste stuk (eisen omtrent het tarievenvoorstel) is het ook belangrijk dat de ACM communiceert dat ze vanuit haar rol als toezichthouder goed gekeken heeft naar de kosten, zodat niet alleen netbeheerders zich hoeven te verantwoorden. **De ACM** bevestigt dat zij om die reden ook zelf dingen naar buiten gaat brengen.

TenneT vraagt of de ACM, ook gezien de bullet op slide 41 over het beperken van de administratieve werklast voor netbeheerders, dan wel een extra document verwacht dat er op een bepaald voorgeschreven moment is. **De ACM** bevestigt dit en geeft aan dat dit nodig is ten behoeve van de toegankelijkheid van de informatie. Uit de markt hebben we vernomen dat daar met name een struikelblok zit. Er is zo'n grote hoeveelheid data dat het voor marktpartijen onduidelijk is waar te zoeken.

Liander geeft aan dat het eerste punten onder eisen over het tarievenvoorstel logisch is. Over de laatste twee punten deelt ze haar twijfels. Ze zou eerder verwachten dat er over dit soort informatie bij de investeringsplannen wordt gecommuniceerd in plaats van bij het tarievenvoorstel, omdat daar alleen kapitaalkosten terug komen. Verder lijkt het passend om alleen over kosten direct gerelateerd aan netcongestie te rapporteren bij het tarievenvoorstel. Voor de situatie over netcongestie lijkt het tarievenvoorstel niet passend. **De ACM** reageert dat ze deze twee punten opgenomen heeft omdat deze informatie heel relevant is voor marktpartijen. Of deze beter bij de eisen over resultaten van doelmatig netbeheer passen is te overwegen. In de investeringsplannen wordt bijvoorbeeld alleen over verwacht investeringen gerapporteerd, maar het zijn de realisaties die invloed hebben op de hoogte van de kapitaalkosten in de tarieven. Wat betreft netcongestie is het relevant dat netbeheerders aangeven wat ze gaan doen, wat voor kosten ze daarbij verwachten en hoe succesvol dingen geweest zijn. In zoverre het tarieven gerelateerd is, is rapportage bij het tarievenvoorstel relevant. **Liander** erkent dat dit relevante informatie is voor marktpartijen en geeft aan dat het voor tarieven gerelateerde onderdelen inderdaad passend is om bij het tarievenvoorstel inzicht te bieden.

9 Vooruitblik

De ACM presenteert de tabel met de planning voor het methodebesluit. Eerder hebben we 1 september als publicatiedatum voor de ontwerp besluiten aangegeven, maar dat blijkt helaas niet haalbaar. Dit wordt 22 september. Daardoor schuift de rest, waaronder de zienswijze periode ook op, met als nieuwe deadline voor het indienen van zienswijzen op 2 november en publicatie van het definitieve besluit op 16 februari 2026. De ACM geeft vervolgens aan dat ze graag met GTS wil onderzoeken wat de uiterste deadline is, om te voorkomen dat deze vraag later in het proces toch nog gesteld moet worden. **GTS** laat weten dat haar eerste reactie is dat er bijna geen speling in deze planning is, gezien de planning voor de tarievenbesluiten 2027.

Enexis noemt dat er in een eerdere klankbordgroep aangegeven is dat de laatste bijeenkomst gepland is op 25 augustus. Dat valt in de vakantieperiode voor midden Nederland. Wij hebben toen gevraagd of er een mogelijkheid is om deze te verschuiven en willen dit verzoek, gezien het opschuiven van de planning, nogmaals indienen. **De ACM** laat weten dat de periode totdat ze stukken in moet dienen bij het bestuur daar te krap voor is. Een suggestie is om op 25 augustus de openstaande punten te bespreken en dan later, bijvoorbeeld een dag voor publicatie te informeren over de inhoud van het ontwerpbesluit.

Liander vult aan met dat ze voorziet dat er in aanloop naar het ontwerpbesluit nog wel een en ander afgestemd zal moeten worden. Dit kan ook iets onvoorziens zijn. Op welke contactmomenten voorzien jullie dat dan nog tot 22 september? **De ACM** reageert dat voor zover standpunten niet bekend zijn, bijv. over hoe we omgaan met de start-GAW, we nog steeds een optie voorzien om in de vakantie een korte online klankbordgroep te organiseren. Daarin kunnen we dan de stand van zaken op die punten langs

lopen en eventueel input ophalen. Daarvoor is nog geen definitieve datum geprikt. Dit kan overigens ook in andere vorm, bijvoorbeeld een expert sessie of schriftelijke ronde.

TenneT geeft aan dat de ACM eerder aangegeven heeft dat het loket in juli dicht zou gaan voor de interne besluitvorming. Kunnen jullie dan input tijdens de sessie op 25 augustus nog wel meenemen? **De ACM** reageert dat dit mogelijk is, want het ontwerpbesluit wordt nog niet in juli genomen. Begin juli laten we het bestuur kijken naar het pakket dat we dan hebben, waar ook nog openstaande punten in kunnen zitten. Bij het schrijven kunnen we ook nog tegen punten aanlopen waarvan het handig is dingen bij de klankbordgroep te toetsen. We willen wel vragen om reacties naar aanleiding van de klankbordgroep van vandaag uiterlijk volgende week maandag te delen. Dan sluit het loket tijdelijk, maar niet definitief. Zeker niet voor openstaande punten.

GTS verzoekt de ACM om de reactietermijn te verlengen naar de originele twee weken. Zeker omdat nu het hele pakket gepresenteerd is. **De ACM** laat weten dat ze de stukken op 26 juni naar het bestuur gaat sturen. Het verzoek is daarom om te kijken wat op fundamentele keuzes ziet, zoals keuzes voor de WACC of duur reguleringsperiode en dat als eerste in te sturen. Daar neemt het bestuur namelijk dan een besluit over. Eventueel kan er daarna nog een aanvullende reactie komen op de detailuitwerking.

Vervolgens presenteert **de ACM** de tabel met de planning voor de inkomstenbesluiten. **NBNL** vraagt hoe ze de onderste voetnoot moet interpreteren. **De ACM** licht toe dat de deadline voor aanleveren input voor de schatting van de ACM alleen mogelijk is als daarna het loket bij de netbeheerders niet dicht gaat in verband met de vakantie. Wij moeten ervan op aan kunnen dat netbeheerders beschikbaar zijn voor het beantwoorden van onze vragen bij de input.

Liander doet de suggestie om voor het versturen van het informatieverzoek op 30 april al afstemming te zoeken over hoe de beantwoording eruit moet zien. Dat vermijdt dat je later problemen hebt bij vaststellen inkomstenbesluit door afwezigheid bij vragen. **De ACM** geeft aan dat ze verwacht op basis van het informatieverzoek voor GTS al goed zicht heeft op haar verwachtingen.

TenneT laat weten dat ze er in ieder geval voor pleit om de deadline voor 1 juli niet te vervroegen. Ze hebben het voorjaar nodig voor de oplevering van de reguleringsdata en de 10-jaars prognose voor de opex en zorgt dus dat er in de zomer mensen beschikbaar zijn voor vragen.

Vervolgens presenteert **de ACM** de tijdlijn voor de tarievenbesluiten voor GTS en de tarievenbesluiten voor TenneT en de RNB's. Voor de RNB's is het wat lastiger door de afhankelijkheid tussen de tarieven TenneT en kosten RNB's en tarieven bovenliggende RNB's voor kosten andere RNB's. Daar moeten we ook rekening mee houden bij de planning.

TenneT vraagt wat uitwisselen gegevens ACM en netbeheerder voor herschatting kosten betekent. **De ACM** reageert dat zij een informatieverzoek versturen en dat deze dus 31 augustus beantwoord moet worden. Vervolgens hebben wij een week om de herschatting van TenneT en haar concept tarieven te verwerken in het informatieverzoek voor de RNB's. Dan is de beoordeling van de schatting van TenneT nog niet afgerond. Als we met herschatting niet akkoord zijn dan is nadeel dat gegevens in informatieverzoek RNBs niet kloppen, maar dat past niet op een andere manier in de planning.

NBNL vraagt hoe het inkomstenbesluit in deze planning past. **De ACM** licht toe dat het tarievenproces een jaarlijks proces is en dat we het inkomstenbesluit alleen in 2026 nemen. Het eerste jaar is er geen herschatting.

NBNL merkt daarnaast op dat de in de tabel genoemde datum voor het nemen van het tarievenbesluit 1 december is. Dan moeten de tarieven al ingeladen zijn, dus het verzoek is om 30 november als uiterste deadline aan te houden. **De ACM** geeft aan dat dat prima is.

Liander vraagt of de toegestane inkomsten in het informatieverzoek aan RNB's, waarin de herschatting van de RNB's is opgenomen nog kan wijzigen. Dat is namelijk problematisch voor het proces dat RNB's intern door moeten gaan, voordat ze goedkeuring hebben op de voorgestelde tarieven in het tarievenvoorstel. **De ACM** reageert dat de input uit het concept tarievenvoorstel van TenneT blijft staan. Ze heeft echter niet genoeg tijd tussen ontvangst herschatting regionale netbeheerders en versturen informatieverzoek om de herschatting te controleren. Die week is nodig voor het verwerken van de input

in de modellen. Het kan dus zijn dat de TI in het informatieverzoek aangepast moeten worden als een deel van de herschatting van de regionale netbeheerders niet navolgbaar blijkt.

Enexis stelt voor om het bijstellen van de herschatting en dus de TI pas na het indienen van het tarievenvoorstel door regionale netbeheerders te verwerken. Dan wijken de voorgestelde tarieven dus af van de definitieve tarieven, maar dat gebeurt nu ook als het tarievenvoorstel niet voldoet aan de spelregels. Ze onderschrijft de opmerking van Liander dat de tijd tussen versturen informatieverzoek en indienen voorstel te kort is om dan de TI al aan te passen. **Liander** doet te suggestie om de TI pas in het volgende tarievenjaar aan te passen. **De ACM** geeft aan de input van de netbeheerders mee te nemen.

10 Afsluiting

De ACM herhaalt het verzoek om fundamentele reacties naar aanleiding van vandaag uiterlijk volgende week maandag toe te sturen. Voor gedetailleerdere reacties kunnen we eventueel wat meer tijd nemen.

ElementNL geeft aan dat het nu nog niet duidelijk is wanneer de volgende klankbordgroepen precies verwacht worden en verzoekt om deze zo snel mogelijk in de agenda's te zetten.